

- К.: Либідь, 1993.
5. Режим доступу: http://aphorism.org.ua/subrazd.php?page=2&pages_block=1&rid=2&sid=234
  6. Фінберг Л., Любченко В. Нариси з історії та культури євреїв України / Леонід Фінберг, Володимир Любченко // 3-вид. – К.: Дух і літера, 2009. – 440 с.
  7. Турнянски Х., Новерштерн А. Язык и литература. Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы / Хава Турнянски, Абрахам Новерштерн // Тель-Авив: Изд-во Открытого унив-та Израиля. – С. 25–26.
  8. Кальян О. Значення діяльності єврейського кагалу на українських землях в правовому регулюванні статусу єврейської громади (XIX ст.) / Олександр Кальян // Право та управління. – 2011. – №1. – С. 189 – 196.
  9. Судомир І. Єврейський народний музика в Галичині в XIX ст. / Іванна Судомир // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – 2009. – Вип. 15 – 16. – С. 196 – 202.
  10. Шапіро Г. Корені синів Авраамових: з історії самоназви та традицій євреїв України / Григорій Шапіро // Відродження (Штрихи до етнопоретру). – 1993. – №2. – С. 74 – 75.
  11. Шестопап М. Євреї на Україні / Матвій Шестопап // Історична довідка. – К., 2002.
  12. Лисяк-Рудницький І. Українські відповіді на єврейське питання [Електронний ресурс] / Іван Лисяк-Рудницький // Історичні есе. – Т. 1. – С. 117 – 143.
  13. Режим доступу: <http://incognita.day.kiev.ua/ivan-lisyak-rudniczkij-istorichni-ese.html>
  14. Чарівний ліхтарик: Українські народні казки / Під ред. А. О. Івченка. – Харків: Фоліо. – 1998. – 510 с.
  15. Винничук Ю. Легенди Львова / Юрій Винничук // Львів: ЛА “Піраміда». – 2000. – 256 с.
  16. Гольдман Нахум [Електронний ресурс] / Електронная еврейская энциклопедия // Режим доступу: <http://www.eleven.co.il/article/11247>
  17. Брандштеттер Мордехай Давид [Електронний ресурс] / Електронная еврейская энциклопедия // Режим доступу: <http://www.eleven.co.il/article/10730>
  18. Море невухей га-зман (Наставник для непевних нашого часу). Нахман Крохмаль [Електронний ресурс] / Електронная еврейская энциклопедия // Режим доступу: <http://www.eleven.co.il/article/12245>
  19. Шломо Йехуда Лейб Рапопорт [Електронний ресурс] / Електронная еврейская энциклопедия // Режим доступу: <http://www.eleven.co.il/article/13443>
  20. Мегале тмірін (Той, хто розкриває таїну) [Електронний ресурс] / Електронная еврейская энциклопедия // Режим доступу: <http://www.eleven.co.il/article/13192>

Било О.

Науковий керівник – доц. Лахманюк Т.В.

УКРАЇНА ТА ЯПОНІЯ: ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ СПІВРОБІТНИЦТВА

Політико-дипломатичний вимір двосторонніх міждержавних взаємин — це хребет утворення архітектури відносин. Від успіху політичного діалогу залежить розвиток усіх інших складових співробітництва. Активна співпраця високопосадовців сприяє активізації пошуку співробітництва ділових кіл, обміну науковцями та студентами, підштовхує до культурних обмінів. Між тим, кволий політичний діалог, слабка дипломатія лише спричиняють стагнацію або взагалі гальмують взаємини в інших царинах. Саме тому на сучасному етапі особливої актуальності набуває питання продуктивних міжнародних відносин. Із здобуттям Україною незалежності розпочався активний процес із налагодження і розбудови взаємовигідного співробітництва з багатьма державами світу. Одним із таких партнерів є Японія. Актуальність теми посилюють спільність підходів та позицій з питань вирішення багатьох міжнародних питань і відсутність будь-яких проблемних ознак у політичній площині співробітництва між Україною та Японією, що сприяє подальшій інтенсифікації наявного потенціалу обох країн та закладає міцний фундамент для плідного розвитку всього спектру відносин.

Об'єктом дослідження виступають політичні аспекти двосторонніх відносин між Україною та Японією. Предметом є договірно-правова база співробітництва між країнами, візити на рівні глав держав, на міжпарламентському рівні, на рівні глав урядів, керівників зовнішньополітичних відомств й основні аспекти співпраці у форматі “ГУАМ-Японія». Мета дослідження базується на тому, щоб висвітлити діалог двох держав крізь призму політичного партнерства.

Закономірно, що ці питання в час розвитку оновленої державності України дедалі більше стають предметом дослідження вчених. Окремі аспекти даного питання висвітлено у працях М. Кулініча, Ю. Костенка, С. Пронь, Я. Болтівця [2–6].

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Японії Микола Кулінич справедливо

зазначає: «Українці часто абсолютизують, мовляв, Європа – це для нас усе. Це важливо, але не правильно. Ми не можемо залишити поза увагою таких серйозних партнерів, як Японія, Китай, Корея та інші азійські ринки... А японці вважають Україну серйозним партнером» [7].

Японія визнала незалежність України 28 грудня 1991 р., а 26 січня 1992 р. було становлено дипломатичні відносини між обома державами. Політичне співробітництво яскраво представлене візитами на рівні глав держав. Так, 22-25 березня 1995 р. Президент України Л. Д. Кучма здійснив офіційний візит до Японії. У ході візиту було закладено політичні підвалини співробітництва, а головним його підсумком стало підписання Президентом України Леонідом Кучмою та Прем'єр-міністром Японії Томііті Мураямою Спільної заяви між Україною і Японією (23.03. 1995 р.) [1].

Основи договірно-правової бази двосторонніх відносин було закладено шляхом підписання главами зовнішньополітичних відомств обох країн обмінних листів, якими закріплювалось правонаступництво України щодо низки договорів, укладених між колишнім СРСР і Японією.

Зі зміною влади в Україні не змінилось партнерське відношення до Японії. Це підтверджується тим, що 19-24 липня 2005 р. Президент України В. А. Ющенко здійснив офіційний візит до Японії, який вивів увесь комплекс двосторонніх українсько-японських відносин на якісно новий партнерський рівень. За результатами переговорів Президент України Віктор Ющенко та Прем'єр-міністр Японії Дзюньїтіро Коїдзумі підписали Спільну заяву про нове партнерство у XXI ст. [4, с. 4–5].

У другому десятилітті XXI ст. продовжилась інтенсифікація двостороннього діалогу. Так, 18-21 січня 2011 р. Президент України В. Ф. Янукович на запрошення японського Уряду відвідав Японію з офіційним візитом. Головним підсумком візиту стало підписання Президентом України Віктором Януковичем та Прем'єр-міністром Японії Наото Каном Спільної заяви щодо українсько-японського глобального партнерства, в якій окреслюються основні напрямки, форми і механізми подальшої взаємодії з широкого кола двосторонніх та міжнародних питань. Цим документом було визначено пріоритети співробітництва між Україною та Японією, окреслено програму реалізації першочергових завдань на найближчу і середньострокову перспективу [1]. Важливим результатом візиту стало підписання Кредитної угоди між Державним експортно-імпорتنим банком України та Японським банком міжнародного співробітництва про надання кредиту на суму 8 млрд. японських ієн (100 млн. дол. США) з метою сприяння експорту товарів і послуг з Японії та підтримки економічного розвитку України.

Важливим аспектом двостороннього політичного діалогу є також візити на міжпарламентському рівні. Парламентський діалог на рівні керівництва парламентів було започатковано у 1997 р., коли 26-30 серпня в Україні з офіційним візитом перебував Президент Палати радників Парламенту Японії Дзюро Сайто. У ході візиту відбулися його зустрічі з вищим керівництвом України [2, с. 108].

У вересні 1997 р. Голова парламентської Асоціації японсько-української дружби Й. Хаясі здійснив візит в Україну з метою поглиблення подальшого міжпарламентського діалогу, а у листопаді 2001 р. Японію відвідав заступник Голови Верховної Ради України С. Б. Гавриш, у ході якого було проведено низку зустрічей з парламентарями Японії.

26-29 травня 2003 р. відбувся офіційний візит Голови Верховної Ради України В. М. Литвина до Японії. Програма візиту охоплювала аудієнцію у Імператора Акіхіто, широкий спектр зустрічей на міжпарламентському рівні, зокрема, з Президентом Палати радників Парламенту Х. Куратою, Спікером Палати представників Т. Ватанукі, членами парламентської Асоціації японсько-української дружби на чолі з її Генеральним секретарем Х. Янагісавою. У серпні 2003 р. Генеральний секретар парламентської Асоціації японсько-української дружби на чолі з Х. Янагісавою здійснив візит в Україну, а у січні 2005 р. в якості Спеціального представника Уряду Японії взяв участь у інавгурації Президента України В. А. Ющенка [5].

У 2005 р. на запрошення МЗС Японії у Токіо перебував заступник Голови Комітету в закордонних справах Верховної Ради України І. І. Осташ (травень), а нашу державу відвідала японська парламентська делегація на чолі з Головою Комітету у закордонних справах Палати представників Парламенту Японії Й. Харадою (листопад).

Важливими кроками до подальшого зміцнення міжпарламентських зв'язків у 2006 р. стали візити в Україну делегації на чолі з Головою парламентської Асоціації японсько-

української дружби Х. Янагісавою (2-6 травня 2006 р.), в Японію Голови Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя С. В. Ківалова (4-10 грудня), Голови Підкомітету ВР України у справах національних меншин М. Джемільєва (3-6 грудня), члена Комітету ВР України у закордонних справах Г. М. Немирі (2-10 грудня) [1].

Значного імпульсу подальшому розвитку та зміцненню міжпарламентських зв'язків надав візит в Україну Спікера Палати представників Парламенту Японії Т. Йокоміті (4-7 вересня 2011 р.), у ході якого відбулися зустрічі з Президентом України В. Ф. Януковичем і Головою Верховної Ради України В. М. Литвином. У рамках перебування в нашій державі японський парламентар відвідав також Чорнобильську АЕС для вивчення досвіду України та його використання у боротьбі з наслідками аварії на АЕС «Фукусіма-1» [4, с. 5–7].

З 7 по 11 березня 2012 року відбувся офіційний візит Голови Верховної Ради України Володимира Литвина до Японії з метою обговорення перспектив подальшого розвитку співпраці в рамках подолання наслідків аварії на атомних електростанціях, активізації міжпарламентської складової двосторонніх відносин між обома країнами, обговорення широкого кола питань політико-економічного співробітництва, а також демонстрації солідарності та підтримки усім потерпілим унаслідок Великого Східнояпонського землетрусу, цунамі й аварії на атомній електростанції «Фукусіма-1» та у зв'язку з річницею трагедії та шанування пам'яті загиблих [1]. У ході візиту відбулася аудієнція Голови Верховної Ради України зі старшим сином Імператора Японії Акіхіто Кронпринцем Нарухіто, зустріч з Прем'єр-міністром Японії Й. Нода, зустрічі та переговори зі Спікером Палати представників Парламенту Японії Т. Йокоміті, з Головою Палати радників Парламенту Японії К. Хірата, з Головою японської парламентської Асоціації дружби «Японія-Україна» Й. Морі, з Міністром охорони навколишнього середовища, з питань відновлення ситуації після атомної аварії та запобігання аваріям, Державним міністром з питань політики та адміністрування у галузі атомної енергетики Г. Хосоно, з керівництвом громадської Ради з міжнародних зв'язків (ФЕК), з членами Комітету ділового співробітництва з Україною Японської федерації бізнесу «Кейданрен» [2, с. 109].

Українська парламентська делегація на чолі з Головою Верховної Ради України відвідала префектури Фукусіма та Міягі, де відбулися зустрічі з Губернатором префектури Фукусіма Ю. Сато, з представниками Агентства з атомної і промислової безпеки Японії та Токійської електрогенеруючої компанії «ТЕПКО». В. Литвин також оглянув АЕС «Фукусіма-1» і відвідав район Мітадзono №2 у м. Наторі, де побудовані тимчасові будинки для постраждалих від Великого Східнояпонського землетрусу, та район Юріаге (м. Наторі), який постраждав від цунамі. 11 березня 2012 р. Голова Верховної Ради України взяв участь у церемонії шанування пам'яті загиблих під час Великого Східнояпонського землетрусу у зв'язку з річницею трагедії (м. Наторі).

Непересічною складовою політичного аспекту співробітництва є Візити на рівні глав урядів. У цьому контексті варто зазначити, що 25-26 березня 2009 р. Прем'єр-міністр України Ю. В. Тимошенко відвідала Японію з робочим візитом. У ході візиту Прем'єр-міністрами України і Японії було прийнято Спільну заяву за результатами переговорів. Перший в історії двосторонніх відносин візит Прем'єр-міністра України до Японії започаткував новий етап у розбудові подальшого співробітництва між Україною та Японією, особливо в економічній галузі, шляхом подальшої реалізації спільних економічних проектів у сфері енергозбереження та екології в контексті модернізації різних секторів вітчизняної економіки [5].

Щодо візитів на рівні керівників зовнішньополітичних відомств, то 30 червня – 1 липня 1996 р. Міністр закордонних справ Японії Ю. Ікеда здійснив візит в Україну. 18-20 травня 1997 р. Міністр закордонних справ України Г. Удовенко здійснив офіційний візит до Японії, в ході якого 19 травня 1997 р. був підписаний Меморандум про створення Японського центру в Україні. У березні 1998 р. Міністр закордонних справ України Г. Й. Удовенко відвідав Токіо як Головуючий 52-ої Генеральної Асамблеї ООН.

У червні 2000 р. у якості Спеціального представника Президента України Міністр закордонних справ України Б. І. Тарасюк взяв участь у жалобній церемонії з приводу смерті Прем'єр-міністра Японії Кейдзо Обуті. 31 серпня – 2 вересня 2003 р. Міністр закордонних справ Японії Йоріко Кавагуті здійснила візит в Україну. За результатами переговорів міністрами було підписано Спільне комюніке України та Японії. 9-11 червня 2004 р. Міністр закордонних справ України К. І. Грищенко відвідав Японію з офіційним візитом.

У рамках візиту Президента України В. А. Ющенка в Японію у липні 2005 р. відбулися переговори Міністра закордонних справ України Бориса Тарасюка з Міністром закордонних справ Японії Нобутака Матімурою.

30 червня – 1 липня 2006 р. Україну з офіційним візитом відвідав Міністр закордонних справ Японії Таро Асо. У ході візиту відбулося Перше (установче) засідання Українсько-японського комітету зі співробітництва на рівні міністрів закордонних справ. За результатами засідання сторони підписали Меморандум щодо діяльності Українсько-японського комітету зі співробітництва на рівні міністрів закордонних справ та Угоду (у формі обміну нотами) між Урядом України і Урядом Японії про надання японського культурного гранту на реалізацію проекту модернізації освітлювального обладнання Донецького академічного державного театру опери та балету імені А. Солов'яненка [1].

24-26 березня 2008 р. в Токіо під головуванням Міністрів закордонних справ України та Японії (В. С. Огриска та М. Комури) відбулося Друге засідання Українсько-японського комітету зі співробітництва на рівні міністрів закордонних справ. Головним результатом візиту стало підписання Міністром закордонних справ України В. С. Огриском та Міністром закордонних справ Японії М. Комурою Спільної заяви.

У рамках візиту Президента України В. Ф. Януковича в Японію у січні 2011 р. відбулися переговори Міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка з Міністром закордонних справ Японії Сейдзі Маехарою.

Чималий внесок у розвиток двосторонніх відносин відбувається завдяки співпраці у форматі «ГУАМ-Японія». У 2007 р. було започатковано новий інституціалізований формат зустрічей «ГУАМ-Японія». У рамках цього діалогу представник японського уряду взяв участь у роботі саміту ГУАМ в Баку (червень 2007 р.), було проведено Другу (Токійську) зустріч «ГУАМ-Японія» та конференцію, присвячену 10-й річниці створення цієї інституції за участю національних координаторів організації, її генерального секретаря, представників японського уряду, політичних та наукових кіл Японії (4-7 грудня 2007 р.) [3, с. 22–26].

У 2008 р. механізм взаємодії «ГУАМ–Японія» було продовжено в рамках саміту в Батумі (30 червня – 1 липня 2008 р. та на міністерському рівні під час роботи засідання Ради міністрів закордонних справ ОБСЄ у Гельсінкі (4-5 грудня 2008 р.). 19 лютого 2009 р. в Токіо відбулася Четверта зустріч на рівні національних координаторів країн ГУАМ та спеціального представника МЗС Японії з питань ГУАМ. 26 вересня 2011 р. за ініціативи японської сторони відбулась зустріч керівників представництв країн ГУАМ (Україна, Грузія та Азербайджанська Республіка) та деяких інших країн пострадянського простору зі Спікером Палати представників Парламенту Японії Т. Йокоміті [1]. У ході зустрічі було зазначено, що офіційний Токіо розглядає країни ГУАМ як «нові рубежі японської дипломатії», тому має серйозну зацікавленість у відновленні активної взаємодії в рамках ГУАМ – Японія.

27 березня 2012 р. в Посольстві України відбулась зустріч Послів країн ГУАМ, акредитованих у Токіо, із заступником міністра закордонних справ Республіки Молдова, Національним координатором ГУАМ А. Поповим, який перебував із візитом в Японії [5]. Під час зустрічі були обговорені перспективні напрямки співпраці у форматі ГУАМ-Японія, які становлять інтерес для японської сторони, а саме: реалізація спільних заходів та ініціатив у сфері туризму, обміну досвідом щодо попередження надзвичайних ситуацій і ліквідації їхніх наслідків, забезпечення енергетичної безпеки (технології транспортування зрідженого газу й енергозбереження), удосконалення інфраструктури транспортного коридору ГУАМ.

Таким чином, двостороннє співробітництво України та Японії має достатньо різноплановий характер. Політичний діалог розпочався із визнанням Японією незалежності України і з кожним роком посилювався. Активно розвиваються відносини й на сучасному етапі. Це засвідчують договірно-правова база співробітництва між двома країнами, візити на рівні глав держав, на міжпарламентському рівні, на рівні глав урядів, керівників зовнішньополітичних відомств та активна співпраця у форматі «ГУАМ–Японія». Зважаючи на спільність багатьох напрямків зовнішньої політики України та Японії: прагнення до інтенсифікації стосунків із країнами ЄС і курс на інтеграцію із НАТО, інтерес обох держав до поглиблення взаємовигідних відносин є також політично вмотивованим. Важливим залишається узагальнення досвіду двостороннього співробітництва в контексті формування

сталої моделі міждержавних відносин із метою збереження та розвитку найефективніших напрямків співпраці й адаптації україно-японських стосунків до нової системи взаємодії обох країн із міжнародними організаціями. Варто сподіватись, що майбутня спільна партнерська діяльність буде сприяти подальшому порозумінню України та Японії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Політичні відносини між Україною та Японією: [Електронний ресурс] / Посольство України в Японії. – Режим доступу: <http://japan.mfa.gov.ua/ua/ukraine-japan/diplomacy>
2. Кулінич М. Політика України в Азійсько-Тихоокеанському регіоні / Геополітичні трансформації в Євразії: погляд з Києва і Сеула / Під ред. Г. М. Перепелиці та Хо Сун Чьола. – К., 2008. – 348 с.
3. Кулінич М. Україна і Японія: глобальне партнерство і ефективна двостороння взаємодія / Микола Кулінич // Зовнішні справи. – №1 – 2011. – С. 54–58.
4. Костенко Ю. Україна – Японія. Грані співробітництва / Ю. Костенко // Політика і час. – 2004. – №9. – С. 3–11.
5. Пронь С. Україна та Японія: [Електронний ресурс] / Зовнішньополітичні відносини в ХХІ столітті // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – Вип. 14. Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=461015>
6. Болтівець Я. Концепція створення «Арки свободи і процвітання» у новому зовнішньополітичному курсі Японії: [Електронний ресурс] / Міжнародні відносини. – Режим доступу до збірн.: <http://old.niss.gov.ua/book/StrPryor/9/32.pdf>
7. Кулінич М. Японці бачать в Україні серйозного партнера: [Електронний ресурс] / Микола Кулінич. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/panorama-dnya/mikola-kulinich-yaopnci-bachat-v-ukrayini-seryoznogo-partnera>
8. Інтерв'ю Надзвичайного і Повноважного Посла України в Японії М. Кулінича // День. – №141 – 2007. – 23–26.
9. Саго Йошіхару. Наші держави ще недостатньо глибоко пізнали одна одну: [Електронний ресурс] / Урядовий кур'єр. – Режим доступу: <http://www.ukurier.gov.ua/uk/articles/pershij-sekretar-posolstva-yaopniyi-sato-joshiharu/p/>
10. Нові грані українсько-японської співпраці: [Електронний ресурс] / Журнал Верховної Ради України «Віче». – Режим доступу: <http://www.viche.info/news/1766/>
11. Олег Тягнибок отримав від громадськості Японії відзнаку «Українсько-японська дружба і співробітництво»: [Електронний ресурс] / Свобода. – Режим доступу: <http://www.svoboda.org.ua/diyalnist/novyny/037637/>

Блашків Н.

Науковий керівник – доц. Удич З. І.

ФУНКЦІ СУЧАСНОГО КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

*Робота педагога – це напружена праця серця та розуму
і немає у світі найтяжчої та виснажливішої
роботи для серця, ніж робота педагога.*

В. Сухомлинський

Освітній процес має відбуватися відповідно до вимог сучасності. Змінюються механізми передачі інформації, форми засвоєння, урізноманітнюються методи навчально – виховного процесу. Все це вимагає від педагога постійного вдосконалення своїх професійних навичок та розширення методики навчання. Тому вимоги до класного керівника зростають. У зв'язку з цим, актуальним є глибше дослідження функцій класного керівника.

Класний керівник сьогодні це – педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, окремими учнями, їх батьками, організацію і проведення позаурочної та культурно – масової роботи, сприяє взаємодії учасників навчально-виховного процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання й виховання, самореалізації та розвитку учнів (вихованців), їх соціального розвитку [2, с. 102].

Діяльність класного керівника залежить від багатьох факторів а саме: знань, культури почуття відповідальності й має своєрідний характер – робота довгий час з одним складом учнів. Він має володіти мистецтвом говорити, а особливо слухати, Разом з тактом, освітою, діловими якостями зовнішність є або продовженням достоїнств вчителя, або ще однією негативною рисою, що заважає життю та кар'єрі. У сучасних умовах розвитку загальноосвітньої школи